

Преглед на международната среда към м. февруари 2025 г.

През м. януари 2025 г. курсът на акциите на европейските пазари се повиши поради китайският стартър DeepSeek, както и високите резултати в сектора на финансите.

Годишният темп на инфлация в Турция забави ръста си до 42.1% през м. януари 2025 г. спрямо 44.4% през м. декември 2024 г.

Еврозона

Ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) в еврозоната се понижи леко до 0.7% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Очаква се годишната инфлация в еврозоната да се повиши минимално до 2.5% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец, с основни компоненти - индексът на услугите, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) през м. декември 2024 г. нарасна слабо до 6.3% спрямо м. ноември. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 10.8 млн. души, което е с 96 хил. души повече спрямо м. ноември 2024 г.

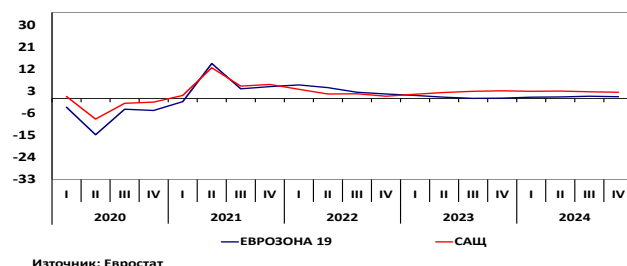
САЩ

Ръстът на БВП се забави слабо до 2.5% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо трето.

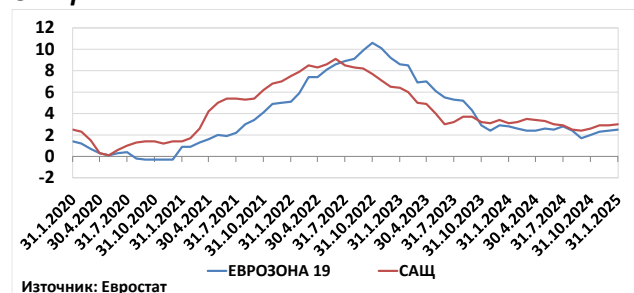
Индексът на потребителските цени се повиши минимално до 3% през м. януари 2025 г. спрямо м. декември 2024 г., с водещи индексите на храната, наемите и др.

Равнището на безработицата намаля минимално до 4% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец, при 6.8 млн. безработни.

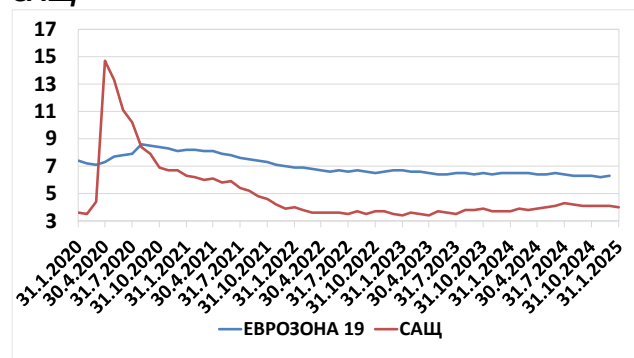
Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

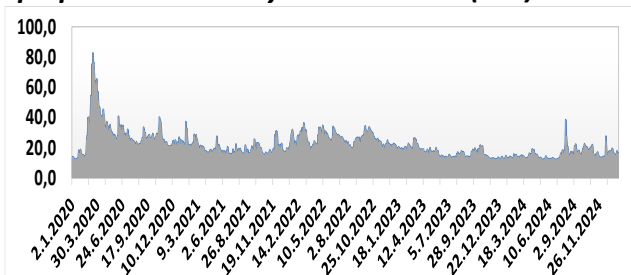
Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

В края на м. януари 2025 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, се понижи с -8.4% спрямо

предходния месец, до 16.4 пункта. От началото на годината индексът нарасна с 24.5%.

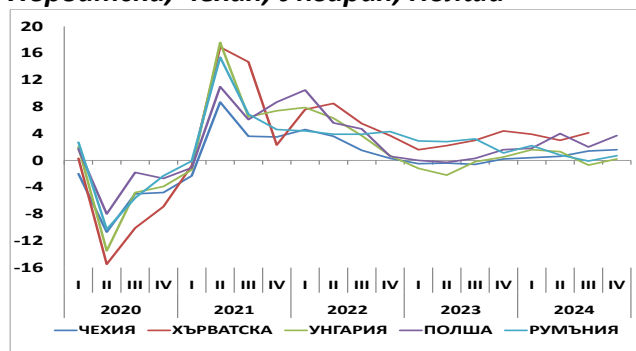
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

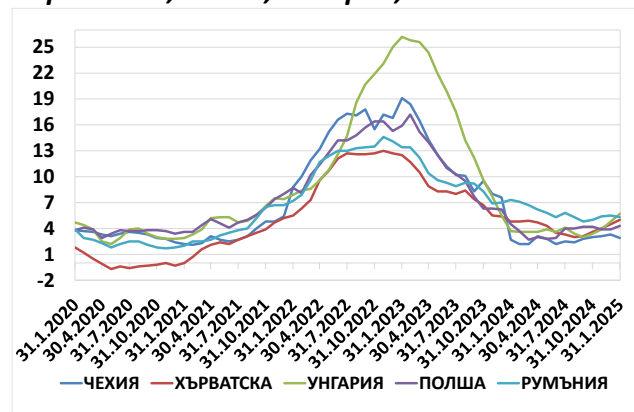
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

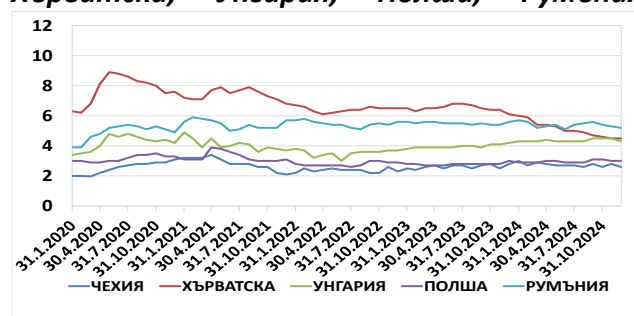

БВП на Чехия нарасна слабо до 1.6% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо предходното. БВП на Хърватска се повиши до 4.1% спрямо 3.2% през второ тримесечие. Ръстът на БВП на Унгария се увеличи до 0.2% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо -0.7% през трето тримесечие. БВП на Полша се ускори до 3.7% спрямо 2% за същия период. Ръстът на БВП на Румъния нарасна до 0.7% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо -0.1% през трето.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията спадна до 2.9% през м. януари 2025 г. спрямо 3.3% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица намалва слабо до 2.6% през м. декември 2024 г. спрямо предходния месец.

Планът на правителството за свързване на страната със западни петролопровод е в последния си етап. Трансалпийският тръбопровод ще позволи на страната да бъде напълно независима от руския внос на въглеводороди до средата на 2025 г., предвещавайки диверсифицирана енергийна сигурност и ценова стабилност.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 5% през м. януари 2025 г. от 4.5% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица остана без промяна на 4.5% през м. декември спрямо предходния месец.

Президентът Зоран Миланович беше преизбран през м. януари, не се очакват промени в политиката на страната, като се има предвид, че ролята е предимно

представителна. Министърът на земеделието наскоро подаде оставка, след възникнал скандал, но това добавя допълнителен натиск върху крехкото коалиционно правителство на премиера Андрей Пленкович, което оцеля след вот на недоверие през м. декември 2024 г.

Унгария: Годишният темп на инфлацията се повиши до 5.7% през м. януари 2025 г. спрямо 4.8% през м. декември 2024 г. Безработицата намалва леко до 4.3% през м. декември 2024 г. спрямо предходния месец.

Икономическият импулс остана ограничен от високата инфлация и лихвените проценти. Доскорошната рецесия, ниската раждаемост през 2024 г. и предупреждението на Централната банка за проинфлационни рискове помрачиха надеждите на премиера за преизбиране през 2026 г. Виктор Орбан инициира предизборен ръст на разходите в началото на м. февруари, но потенциална реакция на пазара срещу фискалната непредпазливост може да подкопае кампанията му.

Полша: Годишният темп на инфлацията се увеличи до 4.3% през м. януари 2025 г. от 3.9% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица през м. декември 2024 г. остана стабилна на 3% спрямо предходния месец.

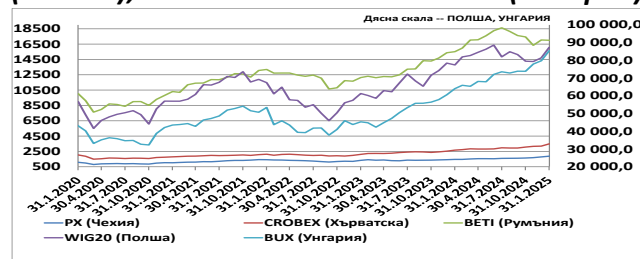
В началото на м. февруари 2025 г. Съдът на ЕС потвърди глобата от 320 млн. евро, наложена на страната поради антидемократичната съдебна реформа на предишната администрация.

Румъния: Годишният темп на инфлацията намалва слабо до 5.3% през м. януари 2025 г. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 5.2% през м. декември 2024 г. спрямо предходния месец.

Икономическите настроения се влошиха за първи път от м. май 2023 г. насам. През м. януари 2025 г. Европейският съд по правата на човека отхвърли жалба на проруския кандидат за президент Калин Джорджеску за отмяна на анулирането на изборите през

декември 2024 г. от националния съд. Президентът Клаус Йоханис подаде оставка под натиска на крайнодесни партии и заплахата за импийчмънт.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, PX (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

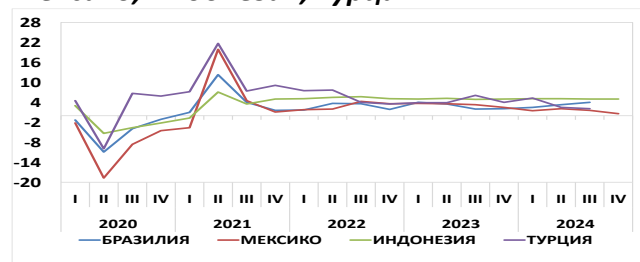
През м. януари 2025 г. чешкият индекс на акции PX се повиши с 5.2% спрямо м. декември 2024 г., а полският индекс WIG20 със 7.3%. Хърватският индекс CROBEX нарасна с 9.1%, докато унгарският индекс BUX нарасна до 7.2% за същия период. Румънският индекс BETI се понижи с -0.2% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец.

Други държави

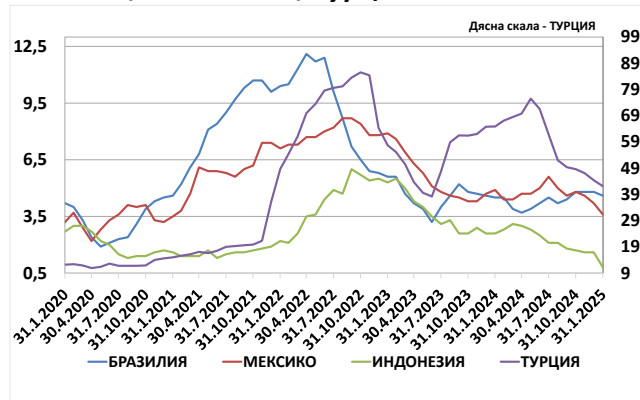
Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

Ръстът на БВП на Бразилия се ускори до 4% през трето тримесечие на 2024 г. спрямо 3.3% през предходното. БВП на Турция спадна до 2.1% от 2.5% за същия период. БВП на Мексико се забави до 0.6% от 1.6% през четвърто тримесечие на 2024 г. спрямо предходното. Ръстът на БВП на Индонезия остана без промяна на 5% за същия период.

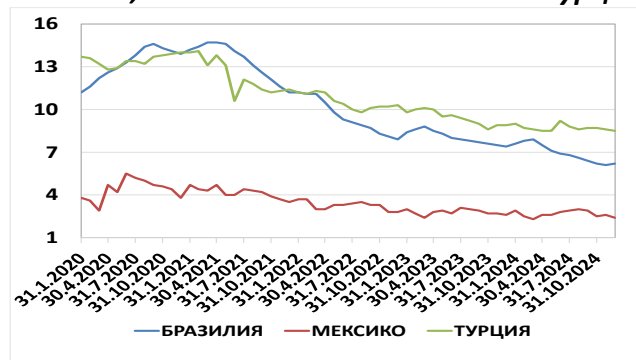
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

Турция: Годишният темп на инфлацията спадна до 42.1% през м. януари 2025 г. спрямо 44.4% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 8.5% през м. декември 2024 г. спрямо предходния месец.

Икономическите настроения се повишиха поради по-силно доверие в секторите на индустрията и услугите. Страната продължи да задълбочава връзките си със Сирия след смяната на режима там. През м. февруари 2025 г. двамата президенти се срещнаха в Анкара, за да обсъдят по-тясно икономическо и отбранително сътрудничество.

В края на м. януари 2025 г. Централната банка на Турция понижи основния лихвен процент с 2.5 пр.п. до 45%.

Бразилия: Годишният темп на инфлацията намаля слабо до 4.6% през м. януари 2025 г. спрямо м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица се повиши минимално до 6.2% през м. декември 2024 г. спрямо предходния месец.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

В края на м. януари 2025 г. Бразилската централна банка повиши основния лихвен процент с 1 пр.п. до 13.25%.

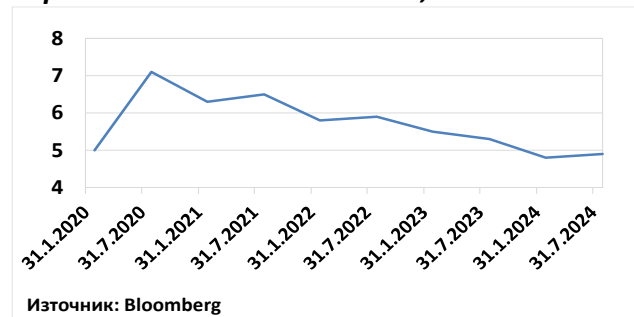
Мексико: Годишният темп на инфлацията намаля до 3.6% през м. януари 2025 г. спрямо 4.2% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица спадна леко до 2.4% през м. декември 2024 г.

Правителството предприе мерки срещу миграцията и трафика на наркотици и обяви мерки за намаляване на търговския дефицит със САЩ. Тези стъпки са опит да се успокои президентът Тръмп, който заплаши да наложи мито от 25% върху целия внос от Мексико.

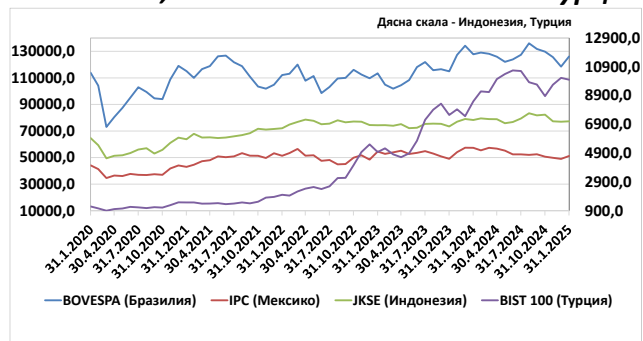
Индонезия: Годишният темп на инфлацията спадна до 0.8% през м. януари 2025 г. от 1.6% през м. декември 2024 г. Сезонно коригираната безработица нарасна минимално до 4.9% през м. август 2024 г. спрямо м. февруари 2024 г.

Програмата за безплатна храна на президента Прабово Субианто, която се очаква да струва поне 28 млрд. щ. долара до 2029 г., стартира в началото на м. януари 2025 г. Неочаквано високата цена на проекта и забавеното увеличение на ставката на данъка върху добавената стойност влияят върху фискалната стабилност и настроенията на инвеститорите. Индонезия се присъедини към групата БРИКС, като този ход има за цел да балансира връзките на страната както с Китай, така и със САЩ.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

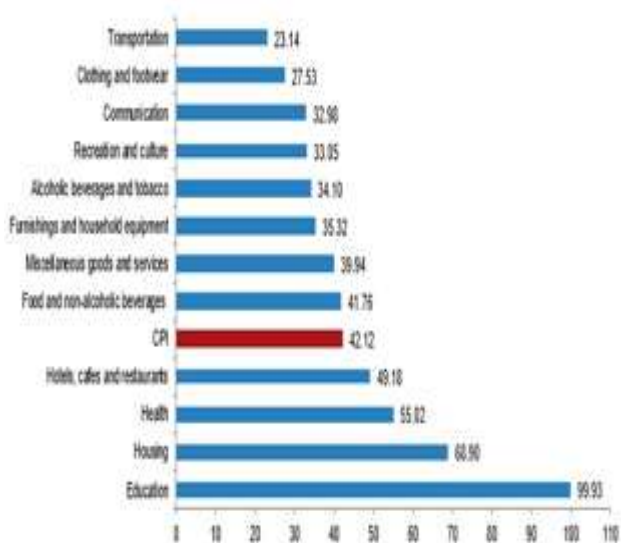
Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. януари 2025 г. бразилският индекс за акции Bovespa се повиши с 6.4% спрямо м. декември 2024 г., а мексиканският индекс IPS с 4.6%. Индонезийският индекс JKSE нарасна с 0.4%, докато турският BIST100 намаля с -1.25% за същия период.

Годишният темп на инфлация в Турция забави ръста си до 42.1% през м. януари 2025 г. спрямо 44.4% през м. декември 2024 г.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. декември 2024 г., изменение спрямо предходната година (%)

Източник: Turkish statistical institute

Цените на храната и неалкохолните напитки забавиха ръста си до 41.8% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец, докато ръстът при транспорта се забави до 23.1%.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

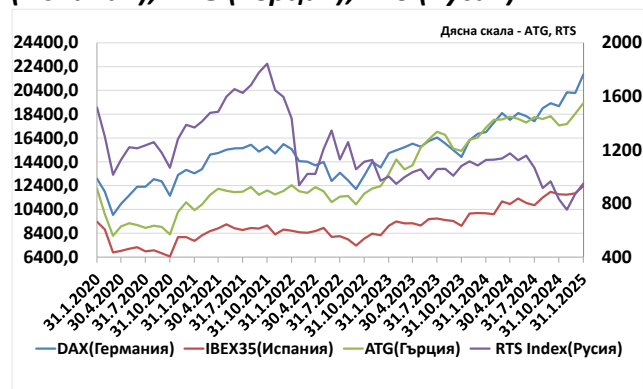
През м. януари 2025 г. курсът на акциите на европейските пазари се повиши поради събитието „DeepSeek“ (китайският стартап DeepSeek пусна два модела изкуствен интелект - AI), които се способни да си съперничат с водещите американски чатботове, но на много по-ниска цена, което наруши концентрираната търговия с AI), както и поради силни резултати в сектора на финансите.

В средата на м. януари 2025 г. ЕЦБ понижи основния лихвен процент с -0.25 пр.п. до 2.90%.

Финансови пазари

През м. януари 2025 г., германският индекс DAX30 се увеличи със 7.7% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 се повиши с 5.3%, а гръцкият ATG с 5.4% за същия период. През м. януари 2025 г. руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) нарасна с 8.9% спрямо предходния негативен месец.

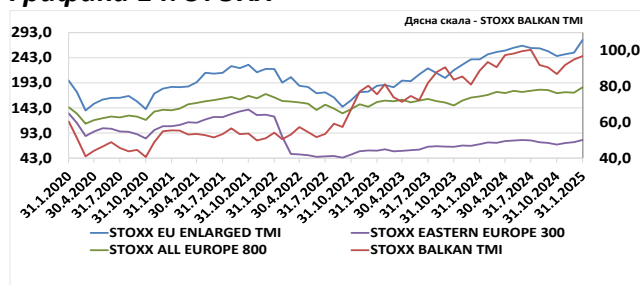
Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. януари 2025 г., индексите на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се повишиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), нарасна с 10.1% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна

Европа, се увеличи с 2% за същия период. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се повиши с 6% през м. януари 2025 г. спрямо м. декември 2024 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, се повиши с 6.2% за същия период.

Графика 14. STOXX

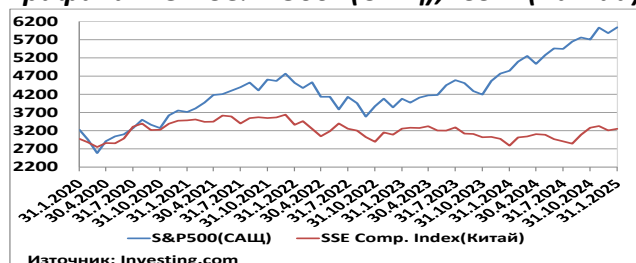
Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. януари 2025 г., курсът на акциите на щатските пазари се повиши, вследствие позитивни икономически данни и високи печалби в банковия сектор.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 нарасна с 2.7% през м. януари 2025 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) с 1.4% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

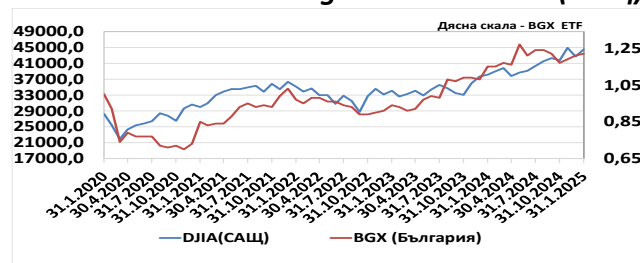
През м. януари 2025 г. курсът на акциите на азиатските пазари се повиши. В Китай акциите също завършиха положително въпреки спад на производствения PMI до 49.1 пункта, което

показа свиване в сектора. Китайското правителство подкани големи държавни взаимни фондове и застрахователи да увеличат покупките на акции, предлагайки краткосрочни подкрепа на пазара. Народната банка на Китай обеща да поддържа умерено разхлабена парична политика, целяща да стимулира икономически растеж чрез потенциални намаления на задължителните резерви и лихвените проценти.

В края на м. януари 2024 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) се повиши с 4.2% спрямо предходния месец.

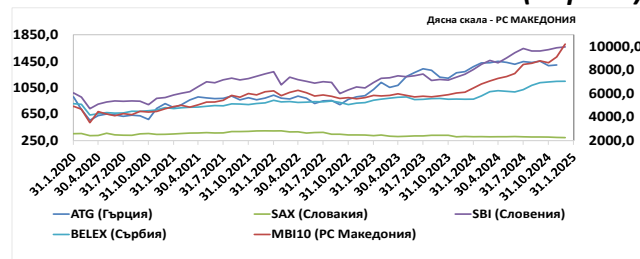
Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) запази нивото от 1.2 лв.

Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране. В края на м. януари 2025 г. Expat Greece ASE UCITS ETF нарасна с 5.4% спрямо м. декември 2024 г. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF се повиши с 6.4% за същия период. През м. януари 2025 г. Expat Slovakia SAX UCITS ETF се увеличи с 2.5% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF нарасна с 15.5% за същия период. През м. януари 2025 г. Expat Serbia BELEX UCITS ETF намаля с -1.6% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

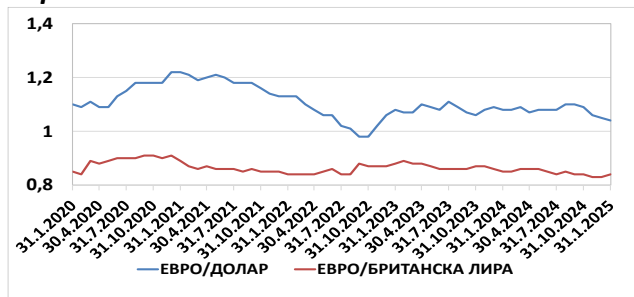

Деривати - базови активи

Валуту

През м. декември 2024 г. европейската валута се понижи минимално спрямо щатския долар. В рамките на периода курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.024-1.049 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.04 щ. долара за евро. За същия период британската лира (паунд) поскъпна слабо спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.827-0.845 при средномесечна цена от 0.84 паунда за евро.

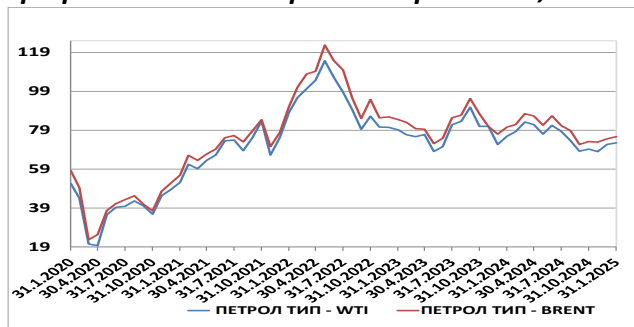
Графика 18. Евро/Долар; Евро/Британска лира

Суровини

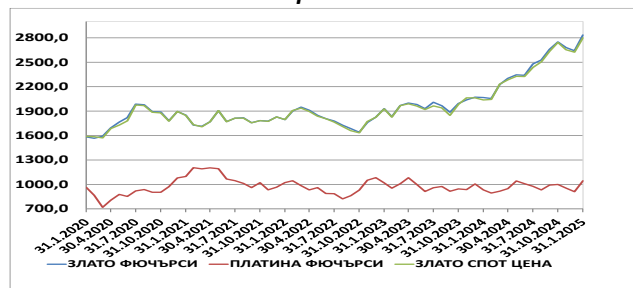
През м. януари 2025 г. фючърсите на петрола се повишиха. В края на периода фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) нараснаха до 72.5 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 75.7 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец фючърсите на WTI се увеличиха с 1.1%, а фючърсите на Brent с 1.4%. Фактор, който влияе са запасите от нефт в САЩ, които са малко по-големи от прогнозираните, като засега се очаква търсенето на суровината да се забави.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

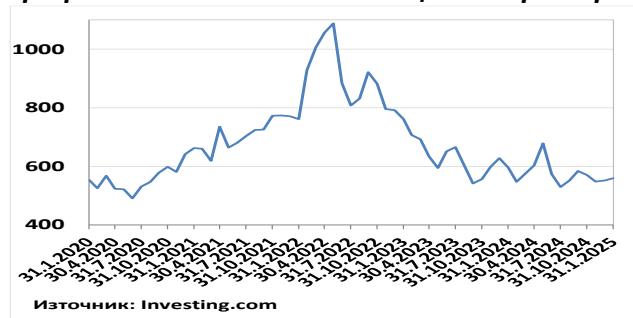
През м. януари 2025 г. фючърсната цена на златото нарасна, като затвори на 2835 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец цената на златото се повиши със 7.4%. Фючърсната цена на платината се увеличи до 1043.7 щ. долара за унция, при ръст от 14.6% за същия период. Спот цената на златото се увеличи, като в края на м. януари 2025 г. затвори на ниво от 2861 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, повишението на цената на златото е с 6.7%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. януари 2025 г., фючърсната цена на пшеницата нарасна с 0.6%, като затвори на 551.5 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Промяна по кредитния рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг Moody's за същата.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Чехия	Aa3 Stable	Без промяна
Турция	B1 Positive	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

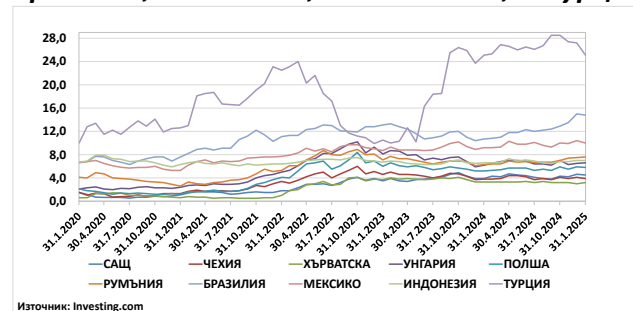
Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция. Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. януари 2025 г. лихвата по ДЦК на Мексико се понижи до 10 % спрямо 10.4% през м. декември 2024 г., а на Турция до 27.2% от 25.1%. Промяната в доходността на мексиканските ДЦК е -3.9%, а на турските ДЦК е -7.7%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 24.2.2025 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

* Данните за БВП за Хърватска, Турция и Бразилия не са налични.